

Paavo Arhinmäki vas ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä varsinaiseen kehitysyhteistyyöhön (200 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Suomi ei ole muusta maailmasta erillinen tyhjiö. Olemme riippuvaisia siitä, mitä ympärillämme tapahtuu, ja omilla valinnoillamme vaikutamme siihen, mihin suuntaan maailma kehittyy. Suomen tulee kantaa vastuunsa ja edistää myönteistä kehitystä myös rajojemme ulkopuolella. Kehitysyhteistyöllä torjutaan osaltaan köyhyyttä, parannetaan ihmisoikeuksia, edistetään demokratiaa, ehkäistään konflikteja ja hillitään ilmastonmuutoksen kielteisiä vaikutuksia. Suomen kehitysyhteistyö on arvioiden valossa ollut erittäin tuloksellista ja vaikuttavaa.

Syyrian sodan laajeneminen alueelliseksi konfliktiksi on synnyttänyt erään historian suurimmista humanitaarisista kriiseistä. Ilmastonmuutoksesta aiheutuvat tulvat, äärimmäinen kuivuus ja ravintopula käyvät vuosi vuodelta suuremmiksi ongelmiksi. Pakolaisuus, köyhyys, nälkä ja seksisorto lisääntyvät.

Tässä tilanteessa kehitysyhteistyön alasajo on vastuutonta, Suomen perusarvojen vastaista ja ulkopoliittiset tavoitteemme huomioiden epäjohtonmukaista. Vuoden 2016 äkkiarvaamatta ja ilman kunnollista valmistelua toteutetut satojen miljoonien eurojen leikkaukset veivät kehitysyhteistyörahoituksesta hetkessä 40 prosenttia. Jättileikkaukset olivat suoraan pois miljoonien maailman köyhimpien ihmisten perustarpeista ja hyvinvoinnista. Ne ovat johtaneet monien menestyksekkäiden hankkeiden ennenaikaiseen päättymiseen ja heikentäneet Suomen kansainvälistä mainetta. Samalla olemme irtautuneet siitä pohjoismaisesta arvoyhteisöstä, johon itsemme mielellämme liitämme. Muissa Pohjoismaissa pidetään itsestään selvänä, että maailman köyhyyden torjuminen on rikkaiden maiden velvollisuus, ja tämä painopiste näkyy myös määrärahojen suu-ruudessa.

Vuoden 2018 talousarvioesityksessä kehitysyhteistyön määrärahat ovat 886 miljoonaa euroa, mistä varsinaisen kehitysyhteistyön osuus on noin 546 miljoonaa. Mikäli talous kasvaisi valtiovarainministeriön ennusteen mukaisesti 2,1 prosentilla, jäisi kehitysyhteistyön bruttokansantuloosuus 0,38 prosenttiin. Vuonna 2014 osuus oli 0,59 prosenttia ja vielä vuonna 2015 se oli 0,55 prosenttia. Suomi on edelleen "virallisesti sitoutunut" 0,7-tavoitteeseen, mutta parantuneesta taloustilanteesta huolimatta hallitus ei tee mitään bktl-osuuden kasvattamiseksi vaan pienentää sitä entisestään. Huomattavaa on myös, että vähiten kehittyneiden maiden tukemiseen ohjataan vain 0,16 prosenttia bruttokansantulosta, eli hallitusohjelmaankin sisältyvä lupaus kaikista köyhimpien maiden 0,2 prosentin osuudesta jää sekin toteutumatta.

Talousarvioaloite TAA 25/2017 vp

Tragikoomiseksi tilanteen tekee, että samaan aikaan, kun kehitysapu on ajettu alas, vaatimukset esimerkiksi pakolaiskiintiön nostamiseksi tai oleskelulupakäytäntöjen inhimillistämiseksi on ohitettu vetoamalla siihen, että ongelmien "perimmäisiin syihin" tulee puuttua "paikan päällä".

Paitsi leikkausten suuruus, oleellista on myös niiden kohdennus. Hallitus on leikannut nimenomaan varsinaisesta kehitysyhteistyöstä ja paikannut tätä vähän kasvattamalla samaan aikaan muita kehitysyhteistyönä raportoitavia menoja. Tuntuvin on leikattu kansalaisjärjestöiltä sekä monenkeskisiltä järjestöiltä, joiden toiminta on selvitysten mukaan ollut erityisen tehokasta. Myös ilmatorahoitus on vähentynyt siitä huolimatta, että ilmastonmuutos on ihmiskunnan suurin haaste ja pahentaa kaikkia niitä ongelmia, joita kehitysyhteistyöllä yritetään helpottaa. Ilmatorahituksen seuraaminen on entistä vaikeampaa, koska sitä ei enää budjetissa selkeästi eritellä entiseen tapaan, mutta sen taso on kuitenkin pienempi kuin esim. vuonna 2016 ja noin kolmanneksen vuoden 2015 tason alapuolella.

Vasemmistoliiton mielestä kehitysyhteistyömäärärahoja tulee korottaa vuosittain huomattavasti niin, että saavutamme kohtuullisella aikavälillä kansainvälisten sitoumustemme mukaisen 0,7 prosentin bruttokansantulo-osuuden. Huomattava osuus rahoituksesta tulee kohdentaa kansalaisjärjestöille. Ilmatorahituksen tulee olla lisäystä kehitysyhteistyöhön nähden. Pakolaisten tai turvapaikanhakijoiden vastaanottamisesta Suomessa syntyviä kuluja, kehitysmaista Suomeen tulevien opiskelijoiden kuluja tai kehitysmailla annettavia velkahelpotuksia ei pitäisi raportoida osana virallista kehitysyhteistyötä. Kaikkia kehitysrahoituksen instrumentteja tulee arvioida samankaltaisten avoimuus-, vastuullisuus- ja kehitysvaikutuskriteerien valossa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 200 000 000 euroa momentille 24.30.66 varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoihin.

Helsingissä 29.9.2017

Paavo Arhinmäki vas
Annika Lapintie vas
Hanna Sarkkinen vas
Anna Kontula vas
Matti Semi vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Li Andersson vas
Kari Uotila vas
Katja Hänninen vas
Jari Myllykoski vas
Markus Mustajärvi vas
Silvia Modig vas